

Jaarverslag van de vereniging 'Maarn-Maarsbergen Natuurlijk' 2000

Het afgelopen jaar is voor de voorzitter wel heel bijzonder begonnen. Op 13 april 2000, de avond van de algemene ledenvergadering (ALV), moest zij verstek laten gaan. Die avond werd namelijk dochter Anna geboren! Met zo'n kleintje heb je het best druk. Vandaar dat de voorzitter haar taken graag weer eens aan een ander wil overdragen. Als datum is daarvoor gekozen de ALV van 2002, zodat er nog een jaar de tijd is om een nieuwe voorzitter te zoeken. Afscheid nemen is niet makkelijk, maar voor de vereniging is het ook goed als er weer eens wisseling in het voorzitterschap is. Wij willen alle leden van de vereniging vragen na te denken of zij zelf interesse hebben in het voorzitterschap of iemand kennen die geïnteresseerd is (te maken)! Schroom niet om namen door te geven aan één van de bestuursleden. Na deze oproep, volgt hieronder een (niet volledige) beschrijving van het afgelopen MMN-jaar.

In het bestuur mochten we dit jaar Jaap de Bruin en Jeltje Bijleveld verwelkomen. Jaap heeft het penningmeesterschap van Maarten de Kluiver overgenomen. Jaap is net zo'n accurate en goede penningmeester gebleken als zijn voorganger! Jeltje Bijleveld is zeer actief voor de kinderen en de jeugd. Door haar inzet en enthousiasme zijn de kinderactiviteiten elke keer weer boeiend. We zijn erg blij met beide, nieuwe bestuursleden.

In mei 2000 heeft het bestuur samen met de leerkrachten van de basisscholen in de gemeente en met hulp van enkele leden (o.a. Ineke Breedveld, Frans Kooijmans en Ellen Posthuma) het project 'op stap in je eigen dorp' georganiseerd. Alle leerlingen ontvingen een boekje vol met wetenswaardigheden over de natuur en cultuurhistorie van Maarn. Ook werden excursies, lessen en klasbezoeken in dit thema georganiseerd. Het was een groot succes.

Het jaar 2000 was ook het jaar van het aardkundig monument in de zandafgraving van Maarn. Midden in de plas is een steneneiland gerealiseerd met mooie toelichtende informatieborden. Op dit eiland liggen de stenen die in de voorlaatste ijstijd ter hoogte van Maarn terecht zijn gekomen en die bij het afgraven van het zand gevonden zijn. Ze zijn in de vorm van een kompas gelegd, volgens een prachtig ontwerp van kunstenaar en natuurliefhebber Peter Enter. Het is (mede) dankzij de voortdurende inzet van één van onze leden, Maarten van Vliet, dat dit aardkundig monument gerealiseerd is. In november 2000 konden de inwoners van Maarn ook genieten van een stenen expositie in 'de Twee Marken'. Bij de opening van deze expositie werd een nieuw verschenen boekje over de stenen in de zandafgraving door Maarten van Vliet aan burgemeester Burgman aangeboden. Overigens komt na meer dan honderdvijftig jaar zandwinning nu het einde in zicht en wordt het beheer van de zandafgraving eind 2001 overgedragen aan het Recreatieschap. Onze vereniging is betrokken bij de plannen voor de inrichting van het gebied, zodra de zandwinning is beëindigd. Uiteraard proberen wij zoveel mogelijk voorstellen te doen die de natuur in dit gebied ten goede komen. Ook aan de oeverwaluwen en de vleermuizen wordt gedacht. Er komen voor hen speciale voorzieningen. Recreanten kunnen er dan straks wandelend en fietsend van genieten, want behalve een natuurbestemming, krijgt het gebied ook een lichte recreatieve bestemming. Zwemmen gaat helaas niet, want daar is de plas door zijn diepte niet geschikt voor.

Plezierig was de samenwerking het afgelopen voorjaar met de Maarnse bibliotheek. Het geeft ook de organisatie steeds weer plezier om gezamenlijk leuke dingen voor de kinderen te organiseren. Ook noemen wij hier de goede samenwerking met de gemeente gericht op het behoud en de restauratie van de Grote Bloemheuvel, de ondersteuning van het project 'op stap in je eigen dorp' en op de aanpak van het zwerfvuil. Aardig is dat de Rabobank hielp met een subsidie om vuilverwijderingsstokken aan te schaffen. Voor MMN was het voor het eerst dat zij actief was in het verwijderen van zwerfvuil. De komende jaren willen we deze activiteit samen met andere verenigingen - waarvan sommige al langer zwerfvuil verwijderen - verder uitbouwen.

Onze vereniging was ook aanwezig op de bijeenkomst Doe Maar(n). Op een gezellige markt had onze vereniging een kraampje, direct naast de kraam van de Lokale Agenda 21, waarachter ook bestuursleden van MMN te vinden waren, o.a. met de presentatie van de EKO- en 3e wereld gids Maarn.

De voorzitter

Lokale Agenda 21

Inmiddels zijn er in de gemeente Maarn diverse actiepunten met succes uitgevoerd, zoals het stimuleren van de aanleg van poelen en vijvers, het stimuleren met de plaatselijke middenstanders van een betere inzameling van kca (klein chemisch afval), het jaarlijks vervaardigen en het huis aan huis verspreiden van een afvalkalender, een geslaagde regentonnenactie, het stimuleren van de verkoop van EKO- en derdewereldproducten (door het uitgeven van een Maarnse EKO- en 3e wereldgids en een gehouden EKO-week), en een eerste zwerfvuil actie onder het motto "Maarn Schoon".

Landschapsonderhoudplan

De laatste fasen van beheersplannen voor de Koeheuvel en voor de Kolken in Maarsbergen werden in de afgelopen maanden uitgevoerd. Nu is het voorlopig een kwestie van uitvoeren van het jaarlijks terugkerende onderhoud. Voor wat betreft de Koeheuvel betekent dit tevens de opslag van dennen en berken ongedaan maken. Bij het kasteel Maarsbergen is veel werk verzet in het kader van het herstel van cultuurhistorische waarden; herstel van houtwallen, van zichtlijnen en van een laanbeplanting. Een en ander werd afgesloten met het planten van een groot aantal jonge eiken door leerlingen van de plaatselijke basisscholen tijdens de landelijke boomplantdag op 21 maart jl. Bij het herstellen van de aarden wallen aan de Vinkenbuurt zijn greppels hersteld, wallen opgehoogd en zijn de houtwallen weer beplant met inheemse en streekeigen beplanting, waardoor deze wallen weer hun oorspronkelijke beeld terug krijgen. Een goede zaak uit oogpunt van natuur en cultuurhistorie.

Werken in het landschap

In het afgelopen winterseizoen werd eenmaal bij de Kolken in Maarsbergen en driemaal aan de Planetenbaan gewerkt. Aan de Planetenbaan werd een rij knotelzen

van hun takken ontdaan en verbrand. Door het slechte weer was de opkomst vaak matig. Het was de harde kern die de activiteit overeind hield.

Juridisch adviseur

De vereniging heeft jarenlang een juridisch adviseur gehad. Was dat in de beginjaren van de vereniging de alom geëerde Jan Bijleveld, later was dat Boudewijn Rietveld. Hoewel we een juridisch adviseur (gelukkig) niet dagelijks nodig hebben is het toch prettig om in bepaalde situaties op een dergelijke functionaris te kunnen terugvallen. Wij hebben mevrouw mr M.Broekhuijsen-Hattink bereid gevonden om de vereniging in de toekomst van dienst te zijn.

Lezingen & Excursies

In het voorjaar hadden we de dialezing over "Trekvogels" door Herman van den Bijtel gepland, welke helaas op het allerlaatste moment wegens familieomstandigheden geen doorgang kon vinden. Door Nico de Haan werd een dialezing verzorgd over de "Vogelbescherming in actie" en aansluitend aan de jaarvergadering hield onze Cultuurhistorische commissie een lezing over hun bezigheden. Dit jaar gingen we voor de vaarexcursie naar de Biesbosch en werd het een fantastisch mooie dag. Ook al was het voor de zomerafsondewandeling niet erg mooi weer, toch was er weer een grote opkomst en werd het een zeer interessante wandeling.

In het najaar heeft Zomer Bruijn ons de vleermuizen laten zien in de omgeving van Ede. Wij hadden het geluk dat we ook in de spiksplinternieuwe overwinteringskelder van de vleermuizen mochten kijken, wat een zeer spannende onderneming was. De dialezing over "Trekvogels" door Herman van den Bijtel werd door veel mensen bezocht. Het leuke was dat de lezing, direct de zaterdag erop, werd gevolgd door de excursie over de trekvogels op het "Noordhout". Ook hadden we een zeer leerzame en leuke dialezing over de boomarter gegeven door Chris Achterberg, welke zeer goed bezocht werd.

Werkgroep Kinderen in de natuur

Aan het begin van het jaar werd gestart met de themaweek "Rupsen en vlinders". In de bibliotheek hield de heer Kars Veling van de vlinderstichting een dialezing over rupsen en vlinders. Er waren veel mooie tekeningen en werkstukjes gemaakt, waaraan prijzen werden toegekend. Na afloop was er een quiz. Op de Koeheuvel werd in juni en september door de kinderen hard gewerkt bij het verwijderen van zaailingen van dennen en berken. Er werd een bezoek gebracht aan het Trekermeer, waar de heer Hogendoorn vertelde over dit mooie stukje natuur. Verder werd er gekeken naar paddestoelen, een herfstwandeling gemaakt en een knutselmiddag georganiseerd waar werd gewerkt met materiaal uit de natuur. Voor de themaweek "Enge beestjes" zijn veel "enge" werkstukken gemaakt, die in de bibliotheek werden geëxposeerd. Frans van Bussel van de Boswerflas de door de kinderen geschreven verhalen heel spannend voor. Een geweldige afsluiting met maar liefst 62 kinderen. Een record! Dank zij de goede en prettige samenwerking met de bibliotheek zijn deze themaweken steeds weer een groot succes. In maart werd een lentewandeling onder leiding van onze eigen IVN-gids Willemijn Cappetti gehouden. Bekeken werd wat er in de natuur al is te zien aan ontluikend groen. Kamperfoeli, speenkruid, hazelaar, vergeet-mij-nietjes en nog zo veel meer. Voor wie er oog voor heeft!

Nationale Park Utrechtse Heuvelrug io.

Onder voorzitterschap van mw. de Stigter wordt er door het overlegorgaan gewerkt aan het opstellen van beheers- en inrichtingsplannen. Onze vereniging wil hierbij nauw betrokken zijn.

Cultuurhistorische commissie

De cultuurhistorische commissie is het afgelopen jaar heel actief geweest, ook al was dat misschien niet op het eerste gezicht te zien. Het afgelopen jaar was er vanuit de gemeente Maarn geen deelname aan de open monumentendag, maar dat zal in 2001 wel weer het geval zijn! Het organiseren van de open monumentendag kost namelijk een behoorlijke inspanning, waar minimaal een jaar voorbereidingstijd aan vooraf gaat. Vandaar dat de commissie ervoor gekozen heeft om de open monumentendag om het jaar in Maarn te laten plaatsvinden.

Het afgelopen jaar heeft de commissie ook veel energie gestoken in het behoud van de Grote Bloemheuvel, de oorspronkelijk prachtige boerderij in het centrum van Maarsbergen. Deze boerderij heeft een heel bijzondere geschiedenis, ook omdat het een stationscafé en een varkenswaag is geweest. Nu ligt het gebouwen het erf er verpauperd bij, terwijl het bij restauratie weer een gezichtsbepalend monument kan zijn! Heel belangrijk voor het aanzien van de kern van Maarsbergen en mogelijk ook voor het sociale leven, als het een publieke functie (zoals een klein museum met cafeetje) zou kunnen krijgen. Een ideaal begin of afronding van de dag voor mensen die een bezoek brengen aan het toekomstige Nationale Park de Utrechtse Heuvelrug.

De commissie heeft zich tevens ingezet om te komen tot vaststelling van een gemeentelijke monumentenlijst. Dit is vooral van belang om minder aanzienlijke gebouwen te beschermen, die toch heel illustratief zijn voor de geschiedenis van Maarn. Het is de natuurlijke neiging van de overheid om vooral grote gebouwen als kastelen, landhuizen en kerken als monument aan te wijzen. Maar kleinere gebouwen als boerderijtjes, arbeidershuisjes, schaapskooien zijn daarom niet minder de moeite waard en hebben een beetje bescherming misschien nog wel harder nodig.

Ten behoeve van de planvorming voor de HSL-Oost en de verbreding van de A12 heeft de cultuurhistorische commissie een ontwerp gemaakt, waarin is aangegeven hoe rekening te houden met de cultuurhistorisch waardevolle elementen in onze gemeente. Het gaat dan in het bijzonder om de 17e eeuwse parkaanleg van kasteel Maarsbergen, om historische verkavelingspatronen en waterlopen en om de historische kern van Maarsbergen. Wij hopen dat onze inbreng tot gevolg zal hebben dat met deze cultuurhistorische waarden rekening wordt gehouden.